

DIENOS VEIKLOS CENTRAS

ASMENŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichikos ir fizinę negalią) DARBINIO, MENINIO, SOCIALINIO IR ALTERNATYVAUS UŽIMTUMO METODIKOS APRAŠO PAPILDYMAS

2014-05-07

Kretinga

Asmenų, turinčių specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichikos ir fizinę negalią) darbinio, meninio, socialinio ir alternatyvaus užimtumo tikslas - ugdyti neįgalių asmenų asmenines, socialines, kultūrinės kompetencijas, suteikti pilietiškumo pagrindus, formuoti savarankiško gyvenimo įgūdžius, siekti elementaraus bendrojo raštingumo, suteikti dienos užimtumą, kuris palaikytų darbinius, socialinius, kultūrinius įgūdžius pagal jų gebėjimus pritaikytą 2008-07-01 Dienos veiklos centre parengtą „Neįgaliųjų darbinio, meninio, socialinio ir alternatyvaus užimtumo metodiką“.

Vadovaujantis Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programa, patvirtinta 2012 m. lapkričio 21 dieną, siekiama sukurti darnią aplinką ir sąlygas veiksmingai plėtoti neįgaliųjų socialinės integracijos procesus Lietuvoje ir užtikrinti nacionalinių teisės aktų, nustatančių neįgaliųjų socialinę integraciją bei lygias galimybes, ir Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimą. Dienos veiklos centras, teikdamas socialines paslaugas ir organizuodamas klientų užimtumą vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, kitais Respublikos teisės aktais, rajono savivaldybės tarybos sprendimais ir Dienos veiklos centro nuostatais bei Dienos veiklos centro strateginiu veiklos planu, taip pat ISGP (individualus socialinės globos planas). Dienos veiklos centro praktinės veiklos dokumentacija reglamentuojama Socialinės globos normų aprašo 3 priedu (senyvo amžiaus asmenų, suaugusių asmenų su negalia ir vaikų su negalia dienos socialinės globos normos, taikomos dienos socialinės globos centrams ir kitoms socialinės globos įstaigoms, teikiančioms dienos (trumpalaikę) socialinę globą senyvo amžiaus, suaugusių asmenų ir vaikų su negalia namuose (2012 12 11 LR Ministro įsakymu Nr. A1-566 (nuo 2012 12 19)).

Siekiant tobulinti ir kaip galima geriau pritaikyti dienos socialinės globos paslaugų teiktinumą neįgaliesiems, Dienos veiklos centre užimtumo veiklos organizuojamos atsižvelgiant į specialiuosius klientų poreikius. Dienos veiklos centre neįgaliųjų užimtumo metodika ir programos nuolat atnaujinamos ir pritaikomos esamiems klientams, įvertinus jų poreikius, gebėjimus ir galimybes. Klientai skiriami į keletą grupių: pagal savo gebėjimus, darbingumo lygį, amžių. Tokiu būdu sudaromos maksimalios sąlygos įgyti kasdieniam gyvenimui reikalingų žinių, gebėjimų, kurie padėtų jiems įgyti savarankiško gyvenimo įgūdžius. Taip pat supažindinama ir nuosekliai mokoma saugiai naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, savarankiškai gyventi žinių visuomenėje ir pasiekti kuo aukštesnių socialinio dalyvavimo bruožų (funkcionavimo lygmens socialiniame gyvenime). Socialinio darbo veiksmingumas priklauso ne tik nuo: socialinių paslaugų

tinkamo organizavimo bei prieinamumo neįgaliesiems, socialinių darbuotojų, žmogiškųjų išteklių bei resursų, bet ir nuo kliento asmeninio aktyvumo, jo ištraukimo į bendruomenę ir motyvacijos. Tuo tikslu, socialinis darbuotojas, teikiantis socialines paslaugas asmenims, turintiems specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichikos ir fizinę negalią) privalo remtis moksline literatūra ir tyrimais, ieškoti naujų papildomų žinių apie klientą ir apie jo problemą/as, turi būti nuovokus, demonstruoti įžvalgumą ir pagrįstumą veikdamas išvien su klientu. Socialinio darbuotojo kompetencija turi būti pagrįsta atitinkamomis vertybėmis, paremta žiniomis, kritine analize ir refleksija, o praktinis darbas atliekamas taikant turimus įgūdžius, pildant tikslią dokumentaciją, kuri atitinka dienos veiklos centro socialinio darbo su asmenimis, turinčiais proto negalią, aktualijas. Tuo tikslu, vadovaujantis 2014 m. ISGP – individualiu socialinės globos planu, dienos užimtumo veiklomis ir jas organizuojančių specialistų skaičiumi (priedas Nr. 1) papildoma 2008-07-01 d. Dienos veiklos centre parengta „Neįgaliųjų darbinio, meninio, socialinio ir alternatyvaus užimtumo metodika“ taikomų programų metodinė forma (programos pridedamos):

1. **Pažintinės veiklos (skaitymas, rašymas, skaičiavimas, IT technologijų ir socialinio ugdymas,) programų** tikslas: sudaryti prielaidas asmenims, turintiems specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę, psichinę negalią) ugdyti komunikavimo, kultūrinę - pažintinę kompetencijas, suteikti elementarų matematinį ir kompiuterinį (internetinį) raštingumą, suteikti bendrą supratimą apie artimiausią socialinę aplinką ir ugdyti gebėjimus, leidžiančius aktyviai joje veikti ir dalyvauti, atsižvelgiant į jų individualią kalbinę, kultūrinę, socialinę patirtį, poreikius ir galimybes.
2. **Darbinės veiklos - technologijos (keramika, siuvimas, buities darbai - kasdieninė savitvarka, maisto ruošą-budėjimas valgykloje, sodo – daržo priežiūros darbai ir kt.) užimtumo programų** tikslas: ugdyti praktinius kasdienio gyvenimo gebėjimus ir savarankiškumą, gebėjimą atlikti elementarius namų ūkio priežiūros darbus bei įgyti keramikos, siuvimo ir kt. darbinių įgūdžių. Toks užimtumo taikymas asmenims, turintiems vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę ir fizinę negalią didina jų savarankiškumą, gebėjimus pasirūpinti savimi, savo aplinka ir bendradarbiauti su aplinkiniais. Taip pat ši veikla skatina šių asmenų pastabumą, lavinami darbiniai įgūdžiai.
3. **Meninė veiklos (dailės, dekupažas, tapymas ant šilko siuvinėjimas, vilnos vėlimas, floristika ir kt.) užimtumo programų** tikslas: skatinti domėtis piešimo procesu, išreikšti savo jausmus ir mintis kūrybinėmis detalėmis, domėtis meninės raiškos galimybėmis, ieškoti savo suvokimui tinkamų kūrybos būdų, pastebėti estetinius reiškinius artimiausioje aplinkoje, domėtis kūrybine savo ir draugų veikla. Efektyviausias būdas dirbant su sunkią ir labai sunkią protinę negalią turinčiais asmenimis yra multisensorinis (suvokimas visais pojūčiais) stimuliavimas.
4. **Muzikinės saviraiškos programos tikslas:** įtraukti asmenis, turinčius specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę, psichinę negalią) į muzikinę veiklą, puoselėti jų individualumą, kūrybingumą, saviraiškos ir socializacijos gebėjimus, plėtoti emocijų ir jausmų kultūrą. Muzikinė saviraiška – tai tikslingas sistemingai organizuotas muzikos poveikio, muzikinių išgyvenimų bei užsimezgusių bendravimo santykių procesas, padedantis asmenims, turintiems specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę, psichinę negalią) palaikyti dvasinę sveikatą bei gerą savijautą.
5. **Alternatyvaus šokio taikymo programos tikslas:** skatinti asmenų, turinčių specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichinę ir fizinę negalią) kūrybiškumą,

visuomeniškumą bei gebėjimą įdėmiau pažvelgti į save ir aplinkinius, subtiliau suvokti tikrovę, pažinti tai, kas nepažįstama. Alternatyvaus šokio taikymas asmenims, turintiems specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichinę ir fizinę negalią) aktyvina judėjimą, pažinimą, komunikaciją per judesį ir kitus integraliai socialinius procesus. Tokiu būdu nuolat kartojama, tęstinė, nuosekli ir pozityviai skatinama saviraiškos veikla įgalina plėsti meninius ir socialinius gebėjimus.

6. **Teatrinės saviraiškos programos tikslas:** padėti asmenims, turintiems specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę, psichinę negalią) įsitraukti į jų galimybes atitinkančią teatrinę veiklą, skatinti individualią dvasinę, emocinę, socialinę, kognityvinę ir kūrybinę raidą. Teatro raiška ugdomi neįgaliųjų, kaip teatro kūrėjų, gebėjimai. Siekiama, kad jie įgytų kiekvienam žmogui būtiną supratimą apie teatrinę kūrybą, savitą raiškos jausmą, išbandytų ir parodytų, perteiktų žiūrovui savo galimybes, įgytas žinias ir gebėjimus, glaudžiai susijusius ne vien su teatru ir menine saviraiška, bet ir su kultūra apskritai, kasdieniu gyvenimu ir laiko praleidimu kitaip. Vaidinimų stebėjimo, interpretavimo, teatro vertinimo veiklose asmenys, turintys specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią protinę, psichinę negalią) ugdomi kaip teatro žiūrovai (vartotojai).
7. **Fizinės taikomosios veiklos vertinimo programos tikslas:** kineziterapijos, sportinės veiklos, aerobikos ir stalo teniso, kaip priemonių, pagalba gerinti neįgaliųjų sveikatą, nuotaiką, didinti savarankiškumą, ugdyti jėgą, lavinti judesius, gerinti širdies ir kraujotakos veiklą, stiprinti raumenis, sąnarius, kaulus, padėti įveikti nuovargį, šalinti nervinę įtampą. Fizinė taikomoji veikla apima emocinę ir psichinę, judėjimo ir pažinimo sritis, ugdo ne tik judesių kultūrą ir bendrąsias žmogaus vertybes, bet ir pilietinę, socialinę kompetencijas, gyvenimo įgūdžius. Ugdant bendruosius ir specialiuosius judėjimo, sveikatos stiprinimo ir tausojimo gebėjimus daugėja galimybių reikštis asmens fiziniam ir kūrybiniam aktyvumui bei individualumui. Sutrikusio intelekto asmenims galima taikyti visus visuomenėje egzistuojančius judėjimo būdus. Jiems tiesiog reikia pagalbos renkantis tinkantį užsiėmimą ir taisyklingai atliekant (išpildant) judesius, elementus.

Atsižvelgiant į specialiuosius asmenų, turinčių skirtingą negalią ir darbingumo lygio koeficientą, poreikius bei bendruosius gebėjimus, įstaigoje yra sudarytos visos (materialinės, metodinės, žmogiškųjų išteklių) sąlygos įgyti gebėjimų ir išsiugdyti vertybių, kurios padėtų jiems saugiai dalyvauti visose užimtumo programose. Asmenų, turinčių specialiųjų poreikių (vidutinę, sunkią ir labai sunkią proto, psichikos ir fizinę negalią) darbinio, meninio, socialinio ir alternatyvaus užimtumo metodika parengta siekiant skatinti ir palaikyti neįgaliųjų asmenines, socialines, kultūrinės kompetencijas, suteikti pilietiškumo pagrindus, formuoti savarankiško gyvenimo įgūdžius, siekti elementaraus bendrojo raštingumo visuomenės integralumo procese. Tam tikslui pagal užimtumo specifiką ir pagal asmenų gebėjimus yra teikiamos individualios ir grupės (grupinės) mokomosios meninės, IT, darbinės ar specialiosios užduotys pagal kiekvieno asmens gebėjimus ir galimybes. Siekiant įvertinti asmenų, turinčių specialiųjų poreikių ir labai skirtingas dalyvavimo užimtumo programose galimybes, kartą per pusmetį atliekamas pažintinių, darbinių, meninių ir kt. įgūdžių vertinimas (bylos Nr. 1.18), tikslu plėsti ir tęsti asmens funkcionavimo lygmenį visuomenėje.

Parengė:
Vyriausia socialinė darbuotoja

Rita Bendikienė